

WOLF, Johann Wilhelm, Duits filoloog (Keulen 23 april 1817 - Hofheim 29 juni 1855).

Men is het heden nog niet helemaal eens over de betekenis van de Keulse germanist J.W. Wolf, een leerling van J. Grimm, die tijdens zijn verblijf in België (1840-'47) al een omstreden figuur was. Het staat nochtans vast dat Wolf dezelfde motivering had als Hoffmann von Fallersleben, Uhland e.a. voor zijn contact met Vlaanderen: de belangstelling voor de gemeenschappelijke Germaanse oorsprong. Via het onderzoek van Oudnederlandse bronnen, beginnend met de Hulthemse handschrif-

ten, werd de zeer actieve Wolf al gauw een vurig voorstander van de V.B. In zijn tijdschriften *Broederhand*, *Grootmoederken*, *Wodana* en in zijn bijdragen in *Vlaemsch België* verdedigde hij een Nederlandse spelling die zo dicht mogelijk aanleunde bij de Hoogduitse en voor de verdere evolutie van de V.B. koos hij de germanofiele richting. Hierdoor werd hij spoedig het doelwit van de meer anti-Duitse stromingen: te Brussel verstoorden studenten zijn lezingen; Nolet de Brauwere van Steeland werd zijn persoonlijke vijand; de katholieke pers slingerde hem het scheldwoord *Germaniljon* naar het hoofd en overal stond hij als *Pangermaan*, ja zelfs als *Pruisisch agent* bekend. Dit alles dwong hem in 1847 zijn geliefd Vlaanderen ontgoocheld te verlaten en naar Duitsland (*Darmstadt*) terug te keren.

Van de Duitsers die zich in die jaren als filoloog, in het bijzonder als ontdekker en uitgever van oude Germaanse literatuur manifesteerden, is Wolf na *Hoffmann von Fallersleben* degene die zich het verdienstelijkst heeft gemaakt. Lidmaatschappen en erelidmaatschappen van verschillende verenigingen vielen hem dan ook, zoals bijna alle Duitse bezoekers van Vlaanderen, te beurt. Geestverwanten als *Dautzenberg* hebben nog lange jaren met hem gecorrespondeerd.

WERKEN: *Niederländische Sagen* (1843); - artikelen in *Wodana* (1843-'51); *De Broederhand* (1845-'46) e.a.

LITERATUUR: A. Schmidt, *J.W. Wolf. Zijn leven en zijn werk* (licentiaatsverhandeling Rijksuniv. Gent, 1943); - M. Moonen, *Johann-Wilhelm Wolf* (1944); - H. von der Dunk, *Der deutsche Vormärz und Belgien 1830-'48* (1966); - P.H. Nelde, *Flündern in der Sicht Hoffmans von Fallersleben* (1967).

PETER H. NELDE